

Jedynym celem badania jest zapobieganie wypadkom i incydentom lotniczym.

Komisja nie orzeka o winie i odpowiedzialności. Badanie jest niezależne i odrębne w stosunku do wszelkich postępowań sądowych lub administracyjnych.

Wykorzystywanie uchwały do celów innych niż zapobieganie wypadkom i incydentom lotniczym, może prowadzić do błędnych wniosków i interpretacji.

UCHWAŁA

Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych

z dnia 22 lipca 2024

w sprawie **incydentu lotniczego**

2020/2345

NUMER ZDARZENIA

Samolot, Piper PA-32, SP-NRS / Samolot, Airbus A-321, HA-LXT

11 sierpnia 2020 r., TMA Kraków

Uchwała została wydana na podstawie informacji znanych Komisji w dniu jej podjęcia.

Uchwała przedstawia okoliczności zdarzenia lotniczego jego przyczyny, czynniki sprzyjające oraz zalecenia dotyczące bezpieczeństwa, jeżeli zostały wydane.

Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych
ul. Puławska 125, 02-707 Warszawa

Adres do korespondencji:
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

kontakt@pkbwl.gov.pl

Telefon alarmowy 24 h: +48 500 233 233

<https://www.pkbwl.gov.pl>

Po analizie dokumentów przedstawionych PKBWL, działając na podstawie art. 135 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. 2002 Nr 130 poz. 1112, z późn. zm.) oraz § 18 Rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie wypadków i incydentów lotniczych (Dz.U. z 2007 r. Nr 35, poz. 225), Komisja uznała wyniki badań przedstawione w raporcie końcowym podmiotu prowadzącego badanie za wystarczające i podjęła decyzję o zakończeniu badania.

1. Przebieg i analiza zdarzenia

W dniu 11 sierpnia 2020 r. natężenie ruchu w TMA¹ Kraków i CTR² EPKK, było małe. Na lotnisku Kraków-Balice (EPKK) w użyciu była RWY³ 07.

O godz. 13:03:55⁴ krl⁵ TWR⁶ EPKK wydał zezwolenie na start samolotu Piper PA-32 o znakach rozpoznawczych SP-NRS (dalej nazywany „Piper”). O godz. 13:04:22 na łączność z krl TWR zgłosiła się załoga samolotu Airbus A-321 o znakach rozpoznawczych HA-LXT (dalej nazywany „Airbus”). Krl TWR polecił załodze zająć RWY 07 i oczekiwać. Start samolotu Piper nastąpił o godz. 13:05:00. Po starcie załoga nawiązała łączność z EC⁷ APP⁸ Kraków, który zidentyfikował samolot i nakazał wznoszenie do FL⁹120. O godz. 13:05:48 krl TWR wydał zezwolenie na start samolotu Airbus.

Z oświadczenia krl TWR wynika, że w dniu zdarzenia pełnił on jeden z pierwszych dyżurów po wdrożeniu operacyjnym nowego systemu elektronicznych pasków postępu lotu EFES. Wdrożenie operacyjne systemu nastąpiło w dniu 30 lipca 2020 r. W trakcie pracy krl TWR skupił się na narzędziu systemu EFES „licznik czasu”, który odliczał 2 min od chwili wprowadzenia do systemu czasu startu samolotu Piper. „Licznik czasu” był narzędziem pomocniczym, a upływanie 2 min nie zobowiązywało krl TWR do wydania zezwolenia na start samolotu Airbus. Krl TWR oświadczył, że wydał to zezwolenie „machinalnie”.

W czasie rozbiegu samolotu Airbus krl TWR zauważył popełnienie błędu polegającego na zbyt szybkim jego starcie za samolotem wolniejszym. O godz. 13:06:50 krl TWR zadzwonił do EC APP i poprosił, aby samolot Piper wykonał zakręt z powodu startu samolotu Airbus.

EC APP był zaskoczony telefonem od krl TWR i przeprowadził szybką analizę sytuacji ruchowej. Samolot Piper znajdował się około 4 NM od końca RWY, na

---

¹ Rejon kontrolowany lotniska.

² Strefa kontrolowana lotniska.

³ Droga startowa.

⁴ Czasy podano według LMT=UTC+2 h.

⁵ Kontroler lotniska.

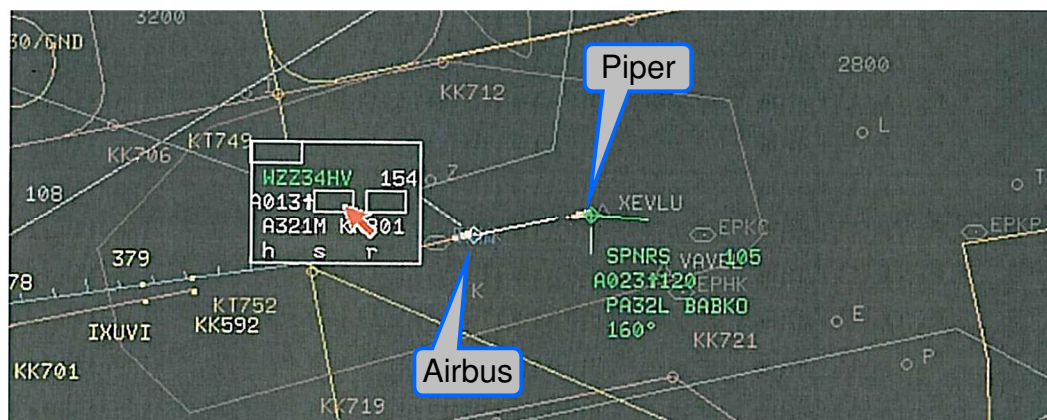
⁶ Organ kontroli lotniska.

⁷ Kontroler wykonawczy (ang. executive controller).

⁸ Organ kontroli zbliżania.

⁹ Poziom lotu (ang. flight level).

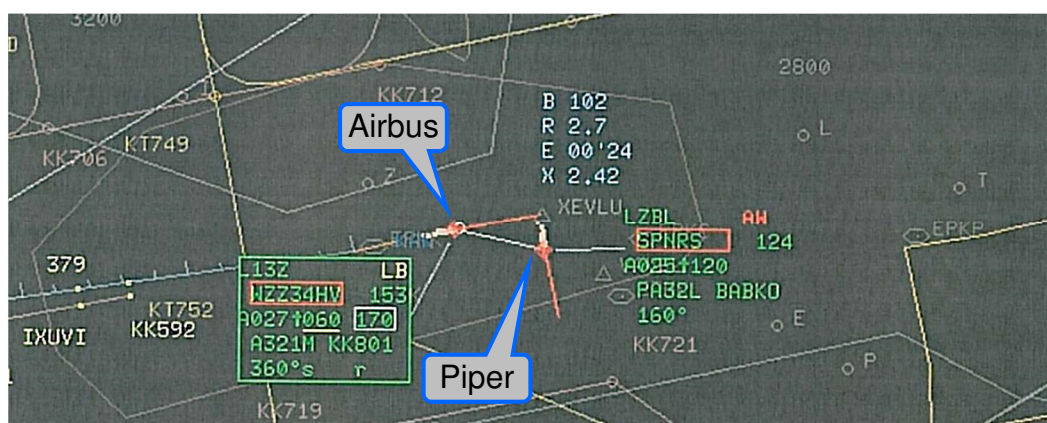
wznoszeniu, na wysokości 2100 ft¹⁰, czyli poniżej minimalnej wysokości wektorowania wynoszącej 2800 ft. EC APP uznał, że musi podjąć działanie w stanie wyższej konieczności i o godz. 13:07:03 nakazał załodze samolotu Piper wykonanie zakrętu w prawo na kurs 160°, prostopadłe do osi pasa, w celu opuszczenia osi RWY.

Rys. 1. Wskaźnik radarowy EC APP, godz. 13:07:30 [źródło: PAŻP]

O godz. 13:07:15 wystartował samolot Airbus. Został on zidentyfikowany przez EC APP, który o godz. 13:07:39 nakazał wznoszenie do poziomu FL240, a po chwili nakazał wykonanie zakrętu w lewo na kurs 360°. Samolot Airbus był wtedy około 1 NM od RWY 07, na wysokości 2200 ft.

Naruszenie minimów separacji nastąpiło o godzinie 13:07:30, bezpośrednio po starcie samolotu Airbus, najmniejsze wartości separacji stwierdzono o godz. 13:07:55 i wynosiły one 0 ft w pionie i 2,8 NM w poziomie. Minimalne wymagane wartości separacji to odpowiednio 1000 ft i 5 NM. Na wskaźniku radarowym systemu Pegasus_21¹¹ uruchomił się alarm STCA¹² (rys. 2).

Rys. 2. Wskaźnik radarowy EC APP, godz. 13:07:59, kolorem czerwonym zobrażono alarm STCA [źródło: PAŻP]

¹⁰ Wysokości lotu w stopach podano w odniesieniu do średniego poziomu morza – AMSL (ang. above mean sea level).

¹¹ System zarządzania ruchem lotniczym.

¹² System ostrzegania zagrożeniem o bliskiej kolizji (ang. short term collision alert).

Wymagana separacja pionowa została przywrócona o godz. 13:08:30 po czym EC APP wydał obu załogom instrukcje wznowienia własnej nawigacji na punkty wylotowe z TMA Kraków.

Zgodnie z porozumieniem o współpracy operacyjnej pomiędzy APP Kraków i Kraków TWR, współpraca w zakresie obsługi odlatujących statków powietrznych wlatujących w przestrzeń odpowiedzialności APP Kraków, polegała na pracy bez koordynacyjnej. Oznaczało to, że starty statków powietrznych mogły odbywać się bez odrębnych uzgodnień, nie częściej, niż co 2 min, o ile były to statki powietrzne o porównywalnych osiąгах lub statek powietrzny szybszy startował przed wolniejszym. W pozostałych przypadkach wymagana była koordynacja telefoniczna.

Samolot Airbus wystartował po upływie 2 min 15 s za wolniejszym samolotem Piper. Krl TWR utracił świadomość sytuacyjną nie zauważając różnicy osiąгов samolotów. Nie przeprowadził telefonicznej koordynacji odlotu samolotu Airbus z APP.

W opinii krl TWR zmniejszenie natężenia ruchu lotniczego w związku z pandemią wirusa SARS-CoV-2 miało wpływ na jego koncentrację.

Wydanie instrukcji zmiany kierunków lotu samolotów znajdujących się poniżej minimalnej wysokości wektorowania radarowego naruszało zasady wektorowania, ale spowodowało zwiększenie rzeczywistej odległości między samolotami.

2. Przyczyna/y zdarzenia

Pominięcie różnicy w osiąгах statków powietrznych skutkujące brakiem dokonania odpowiedniej koordynacji.

3. Czynniki sprzyjające zaistnieniu zdarzenia

- 1) Zasugerowanie się wskazaniem narzędzia „licznik czasu” nowego systemu elektronicznych pasków postępu lotu wdrożonego 11 dni przed zdarzeniem.
- 2) Negatywny wpływ zmniejszenia ruchu lotniczego na koncentrację krl TWR.

4. Komisja akceptuje następujące działania profilaktyczne zaproponowane przez podmiot badający

Nie sformułowano.

5. Ponadto Komisja określa następujące zalecenia dotyczące bezpieczeństwa

Nie sformułowano.

Nadzorujący badanie

Przewodniczący Komisji

.....
(podpis na oryginale)

.....
(podpis na oryginale)